

Розділ I. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА РЕТРОСПЕКТИВА ЛЮДСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ

УДК 78.071.4

ДО ПИТАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО ОСМИСЛЕННЯ ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ У СФЕРІ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Громченко Валерій Васильович – доктор мистецтвознавства,
професор кафедри «Оркестрові інструменти», проректор із наукової роботи,
Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки, м. Дніпро
<https://orcid.org/0000-0002-2446-2192>
e-mail: gromchenko.valeriy@gmail.com

Стаття присвячена формуванню системи поглядів, відповідних системно-конструктивних принципів інформальної освіти у сфері академічної музичної педагогіки. Стверджується, що фундаментальною основою інформальної освіти викладача-музиканта є його виконавська діяльність, що генерує мовленнєву педагогічну багатоманітність, удосконалення мовленнєвих здібностей педагога, породжує процес опанування сучасним педагогічним репертуаром, інтенсифікує фестивальну, конкурсну активність викладача, стимулює розвиток його організаційних можливостей. Наголошується, що основою інформальної освіти викладача-музиканта є оволодіння новітніми електронно-технічними засобами, інформаційними та комунікаційними технологіями.

Ключові слова: викладач, інформальна освіта, музична педагогіка, діяльність, процес, студент, система.

Постановка проблеми. Сучасна педагогіка, зокрема у сфері професійної музичної освіти, характеризується максимально стрімкими змінами процесу передачі від викладача до учня низки виконавських навичок, пов'язаних із ними певних теоретичних знань, конкретних професійно-специфічних, характерно-спеціалізованих вмінь, відповідної виконавської майстерності. При цьому, все більш явними постають факти інформаційної переваги, суттєвої прерогативи дисциплінарно-навчальної обізнаності у студента, ніж у викладача. Як правило, це є наслідком більшої доступності молодому поколінню музикантів звершень інформаційно-технічного прогресу (Інтернет, соціальні мережі, дистанційно-комунікативні професійні спільноти, інформаційні контенти, інноваційне обладнання тощо).

Безумовно, викладач, який має педагогічну мудрість відносно взаємодії та оперування багатьма знаннями, характерними спеціалізованими навичками стосовно принципів активізації процесу їх безпосереднього практичного застосування, постає в ситуації вимушеного, наголосимо, самостійно генеруючого набуття певного кола нових знань, новочасних професійних навичок стосовно багатьох навчально-освітніх векторів, а саме – музично-педагогічного репертуару, сучасного музичного інструментарію, новітніх музично-виконавських технік і прийомів, ряду конкурсних та фестивальних звершень, низки нових знань з методичної та наукової літератури тощо.

Вочевидь, що інформаційно-технічна революція епохи нових технологій суттєво збільшує швидкість старіння знання, чітко представленого у процесах формальної (структуровані знання у закладі освіти згідно державного освітнього стандарту) та неформальної освіти (заняття з репетитором, консультантом поза межами закладу освіти без чітко сформованої навчальної програми).

Таким чином, найбільш традиційні шляхи отримання знань, умінь, навичок, що формуються, як правило, у навчальних процесах формальної та неформальної освіти, не у повній мірі забезпечують затребуваність професійними знаннями представників сучасної педагогіки, зокрема викладачів сфери академічної музичної освіти.

А. Окерешко стверджує: «В сучасному світі перспективи розвитку освіти дорослих, у нашому випадку – викладачів, визначаються інноваційними підходами, ключовим моментом яких є безперервність навчання. Входячи у новітню соціокультурну ситуацію, що вирізняється нескінченною хвилею багатоманітної інформації, що оновлюється і змінюється кожного дня, педагог стикається з проблемою старіння отриманих знань та потребою підвищення професійної кваліфікації» [6, 78].

Підкреслимо, що активний студент набагато швидше ознайомиться з новим художнім твором, його прем'єрною презентацією в рамках концерту, творчого вечора композитора, майстер-класу видатного виконавця, ніж ця музична композиція потрапить до нових робочих програм тієї чи іншої навчальної дисципліни (формальна освіта) або ж, акцентуватимемо, до тематичного заняття певного музичного лекторію, клубу (неформальна освіта).

Отже, перед сучасними викладачами музичних освітніх закладів постає завдання створення перманентного навчально-освітнього простору, своєрідно-характерного когнітивного процесу, професійно-пізнавальної активності поза інститутських аудиторій (інформальна освіта), спрямованої на особистісний системно-спеціалізований розвиток педагога.

Наголосимо, що у світлі відсутності процесу регламентування такого роду пізнавальної діяльності, в силу максимально характерної для неї спонтанності, незапланованої гносеологічної продуктивності, необхідним є виявлення та, безумовно, концептуальне осмислення ряду явищ інформальної освіти у сфері професійної музичної педагогіки, що й постає основою проблематики пропонованої науково-дослідницької праці.

Актуальність презентованого дослідження віддзеркалюється не лише у вищевикладеному матеріалі, але й у необхідності регенерації фундаментально-професійних спеціалізованих засад, так званого, старіючого знання, шляхом його синтезу з новими технологічними й інформаційно-технічними зверненнями, що досягається крізь призму феномену інформальної освіти викладача сфери сучасної музичної педагогіки.

Важливість пропонованого дослідження також обумовлюється стрімкою активізацією самостійної роботи новочасних студентів, пов'язаної з фактором педагогічного впливу на її організацію, професійно-результативну успішність, а, відповідно, й задіянням у ній нових навчально-освітніх явищ, що на сучасному етапі розвитку педагогіки виразно концентруються у феномені інформальної освіти.

Огляд літератури. У ряді фундаментальних робіт, присвячених вивченню різних питань стосовно інформального навчання, в першу чергу відзначимо праці А. Окерешко [6, 7]. Науковець всебічно вивчає інформальну освіту в контексті питань її ціннісних критеріїв, часових ресурсів, мотиваційних показників. Науковий інтерес стосовно інформального навчання розкривається також у працях О. Павлової [8], І. Жукевич [4], О. Самойленко [9], з пріоритетністю в контексті соціокультурних потреб дорослих. Особливо цінними постають дослідження феномену інформальної освіти у розробках О. Гордіна та О. Гордіної [2], В. Горшкової [3], Л. Ніколенко [5], в яких розкривається взаємодія інформальної освіти з формальним та неформальним навчанням у світлі багатофакторності напрямів розвитку сучасної людини.

У ряді закордонних робіт на особливу увагу заслуговують результати наукових досліджень таких учених як В. Марсік та К. Уоткінс [12], які концентрують емпіричний погляд на питаннях інформальної освіти безпосередньо в процесі навчальної діяльності людини на робочому місці, що у контексті вищеозначеної теми постає особливо актуальним.

На жаль, всі вище окресленні наукові дослідження не виявляють характерологічних особливостей, ключових показників, результативно-практичних прикладів інформальної освіти у призмі чітко кристалізованих музично-освітніх виконавських практик, зокрема сфери сучасної музичної педагогіки.

Метою статті є виявлення системи поглядів, певних системно-конструктивних принципів інформальної освіти викладача сфери сучасної музичної педагогіки в контексті музично-виконавських дисциплін.

Основний матеріал. Музичне мистецтво, як одне з найбільш своєрідних художньо-творчих часових явищ культури, має прояв у яскраво вираженій виконавській діяльності музикантів-практиків. У силу саме цього природно-генеруючого феномену мистецтва інтонування змісту (музика), музично-практична складова занять музичним мистецтвом постає багато у чому визначальним фактором високопрофесійного рівня проведення занять з музично-виконавських дисциплін.

Підкреслимо, що викладач-музикант, що не володіє музично-виконавською майстерністю, професійною практикою «спілкування» з музичним інструментом, ніколи не викликає повноти схвальних відгуків студентів. При цьому, стрімко перемінна репертуарна палітра художніх творів, перманентність процесу оновлення засобами художньої виразності, спеціалізовані модифікації та, як правило, суттєві зміни виконавських технік, а також безперервний процес еволюціонування академічного музичного інструментарію, генерують у світлі новітнього навчально-освітнього процесу педагогічну необхідність системної професійно-виконавської діяльності.

Такого роду педагогічно-виконавська практика має місце як під час занять із дисципліни «Спеціальний інструмент», так і навчальних курсах «Клас ансамблю» та «Оркестровий клас». Викладач виконує, ілюструє на інструменті певні фрагменти з ансамблевих, оркестрових, або ж сольних творів, що, безсумнівно, завчасно були виявлені педагогом у їх фрагментарному виокремленні за рівнем виконавсько-технологічної новизни, художньо-образної змістовності, а також навчально-індивідуальної пріоритетності для того чи іншого музиканта-вихованця.

Відтак, викладач музично-виконавських дисциплін зобов'язаний перебувати у стані постійної, акцентуватимемо, системної професійно-виконавської діяльності, розвиваючи інструментально-

практичні навички до рівня можливості ілюстрування на інструменті (професійний голос) прикладів рішення нових художньо-виконавських завдань.

Важливо відзначити, що входячи у практику інструментального показу того чи іншого художньо-виконавського прийому, ефекту, цілісно активізуючи виконавський потенціал, викладач отримує продуктивну можливість спільного музикування зі студентом. Це художньо-творче звернення, котре є результатом процесу інформальної освіти викладача у його особистісний, нерегламентований навчальною документацією час, приводить до еволюції навчально-виконавської практики, що має прояв, частіше усього, у формі відкритих публічних концертів, тематичних концертів класу, в яких педагог-музикант грає на одній сцені зі студентами свого класу.

Особливою увагою, у процесі становлення музично-педагогічного концептуального осмислення інформальної освіти, позначена мовленнєва багатоманітність викладача, а також еволюція його знань стосовно іноземних мов. Працюючи у класі з різними вихованцями, які можуть володіти різними поглядами відносно характеру світовідчуття, глибинно-особистісних соціальних поглядів, педагог стикається з психологічною проблемою вербально-професійної комунікації зі студентами. Словесна форма пояснення тих чи інших виконавських завдань потребує суттєвої кореляції їх викладення відносно кожного студента. Таким чином, обмірковуючи і цілісно готуючи заняття з кожним вихованцем, педагог активізує мовленнєвий потенціал з точки зору психологічної взаємодії, акцентуємо, в індивідуальному навчально-освітньому процесі з кожним представником класу.

Зауважимо, що саме у контексті вербально-професійного значення професії викладача музичного мистецтва, отримує прояв особлива багатогранність її психологічної, практичної, а також фізичної самотності, зокрема наголосимо на заняттях у класах духових академічних інструментів, де палітра інструментарію постає доволі широкою. «Кожна професія пред'являє людині високі специфічні вимоги, насамперед, до його фізичних та психічних якостей, прикладним навичкам» [11, 181].

Не менш важливим постає й еволюція мовленнєвих здібностей викладача-музиканта в контексті його лінгвістичних професійних можливостей. Процес напрацювання мовного потенціалу та, що найбільш важливо, його практичного застосування, відбувається в рамках уже доволі традиційних, але ж часто генерованих у спонтанних ситуаціях, незапланованих майстер-класах та творчих зустрічах із відомими музикантами сучасності. Такі зустрічі, як правило, з представниками закордонних виконавських шкіл під час масштабних міжнародних концертно-фестивальних звершень, відбуваються у спілкуванні на одній з міжнародних мов, як правило, англійською.

Сучасний викладач, змістовно трансформуючи часові, репертуарні, тематичні акценти можливого спілкування з тим чи іншим музикантом-гастролером, стрімко активізує власний професійно-спеціалізований мовленнєвий потенціал, надзвичайно активно залучаючись до нерегламентованої пізнавальної процесії сфери інформальної освіти. Підкреслимо, що дуже часто саме викладачі-музиканти стають спеціалізованими педагогами-перекладачами на такого роду творчих навчально-освітніх, професійно-методичних, а також науково-практичних зустрічах. «Від сучасного спеціаліста вимагається здібність і готовність до самовираження засобами іноземної мови, до участі у реальних ситуаціях міжнародного спілкування» [10, 219].

Наприклад, у Дніпропетровській академії музики ім. М. Глінки (м. Дніпро) за понад десятилітній період проведення Міжнародного фестивалю класичного музичного мистецтва «Музика без меж», не було жодного природного носія англійської мови. Натомість, спілкування з багатьма видатними музикантами сучасності, підкреслимо, різних спеціалізацій, відбувалось у рамках численних майстер-класів та творчих зустрічей, передусім, англійською мовою.

Важливо акцентувати, що процес інформальної освіти у вищезначеному векторі розвитку викладача має вираження у створенні професійного словника педагога, на основі змістовного поєднання багатьох спеціалізованих висловів та словосполучень. «Відбувається створення та ведення особистісного професійно-орієнтованого словника за принципом співставлення слова з іншими словами» [10, 224].

Відомо, що вибір викладачем художньо-педагогічного репертуару для того чи іншого студента є однією з найбільш важливих складових навчального процесу в музичному закладі освіти. Від своєчасного правильного вибору композиції залежить динаміка професійного зростання вихованця. Педагог, виявляючи більш складні, стосовно професійного оволодіння, виконавські завдання для студента, акцентує власну увагу, а потім й погляд вихованця, на яскраво виражених характерних творах з використанням тих чи інших виконавсько-технологічних складнощів. Безумовно, практика повторення одних і тих максимально характерологічних композицій з року в рік не може задовольнити, передусім, художній інтерес викладача і студентів його класу, що й постає визначальною мотивацією до оволодіння новочасним академічним музично-педагогічним репертуаром.

Як правило, основа інформального навчально-освітнього процесу викладача, у світлі еволюціонування педагогічного репертуару, засновується на наступних факторах, що й визначають системність його професійного зростання. У першу чергу, це жанрові й стильові характеристики певного твору. Ключове значення має також і показник використання у композиції ряду засобів художньої виразності (виконавські прийоми, ефекти, традиційні та нетрадиційні виразові засоби й т.д.). Особливу увагу педагог приділяє питанням виявлення художньо-образного змісту твору, його ідейно-художньому значенню. Вивчається викладачем також і сфера виконавсько-репрезентативного функціонування тієї чи іншої композиції, а саме – превалювання педагогічної, культурно-просвітницької, концертної, конкурсної значущості музичного твору тощо.

Безперечно, вищезначені показники у процесі професійно-якісного оновлення, генерування музично-педагогічного репертуару, функціонують у синтетичній системно-взаємозбагачувальній навчально-освітній процесії самостійної, поза аудиторної роботи (інформальна освіта) як викладача, так і будь-якого студента з класу відповідного педагога.

Специфіка музично-педагогічної діяльності у контексті процесів інформальної освіти викладача, а також його вихованців, окреслюється яскравою своєрідністю сучасної фестивально-конкурсної діяльності. Традиційно, у системі навчання музично-виконавській майстерності ствердилось проведення багатьох спеціалізованих творчих заходів міського, регіонального, всеукраїнського і, безумовно, міжнародного статусів. Виступи студентів з яскраво характерною програмою, вагомою у часовому та виконавсько-технологічному показниках, творчо-концентрована робота членів журі, секретаріату конкурсних груп, генерують максимально важливе значення поза інститутської роботи викладача та його вихованців.

При цьому, наголосимо, що саме такого роду конкурсно-фестивальна індивідуальна, поза аудиторна (поза інститутська) діяльність учасників освітнього процесу стверджує одну з найважливіших граней феномену інформальної освіти у сфері професійної музичної педагогіки – максимально активну, багатосторонню художньо-творчу діяльність.

Визначною рисою вище окреслених поза дисциплінарних творчих звершень (конкурси, фестивалі, марафони, конференції, симпозіуми, форуми) постає організаційний аспект проведення таких заходів. Підкреслимо, що саме організаційні якості викладача стають у перелік його важливих педагогічних здібностей, в один ряд із професійно-виконавськими навичками педагога-музиканта. Як правило, організація і проведення конкурсів, фестивалів, науково-практичних конференцій, музично-теоретичних симпозіумів, а також методичних практикумів, лекторіїв, покладається на викладачів. Таким чином, від його організаційної діяльності, ряду характерних професійних навичок, отриманих у наслідок практики нерегламентованої організаційно-творчої активності (інформальна освіта), залежить успішність проведення того чи іншого заходу.

Однією з важливих цілісно-змістовних, системно-конструктивних складових інформальної освіти у сфері професійної музичної педагогіки є процес оволодіння викладачем новочасним професійно-технічним обладнанням (різноманітні осцилографи, тюнери тощо), а також сучасними інформаційно-технологічними зверненнями епохи нових технологій (комп'ютерна техніка, електронно-програмне забезпечення й т.д.).

Наголосимо, що професійно-спеціалізоване використання новітніх технічних досягнень у значній мірі генерує універсалізацію навчально-освітнього процесу та є наслідком системної індивідуальної діяльності викладача у його поза інститутській активності (інформальна освіта) в напрямі оволодіння новими технічними й інформаційно-технологічними новаціями. Саме це постає однією з фундаментальних основ щодо саморозкриття та самоствердження його професійних можливостей. «Швидкість змін у проблемному просторі високих технологій цифрової епохи та відповідних до них науково-освітніх завдань розгортає потенціал самооновлення можливостей» [1, 207].

Висновки. Вищевикладені фундаментально-практичні приклади процесу інформальної освіти у сфері сучасної професійної музичної педагогіки дозволяють сформувати концептуально-осмислену систему поглядів, оригінальну послідовність певних системно-конструктивних принципів своєрідно-характерної, навчально-освітньої діяльності викладача музичного мистецтва.

Фундаментально-генеруючою основою перманентної, поза аудиторної навчально-просвітницької активності викладача-музиканта (інформальна освіта) постає його системна професійно-виконавська діяльність. Практичне оволодіння палітрою постійно генеруючих художньо-виразових засобів, безпосередньо у самостійній, системно-індивідуальній роботі педагога, природно породжує стимуляцію мовленнєвої педагогічної багатоманітності (галузь психології у спілкуванні зі студентами класу), а також удосконалення у викладача знань іноземної мови (область лінгвістики у спілкуванні з міжнародними колегами, як правило, англійською мовою).

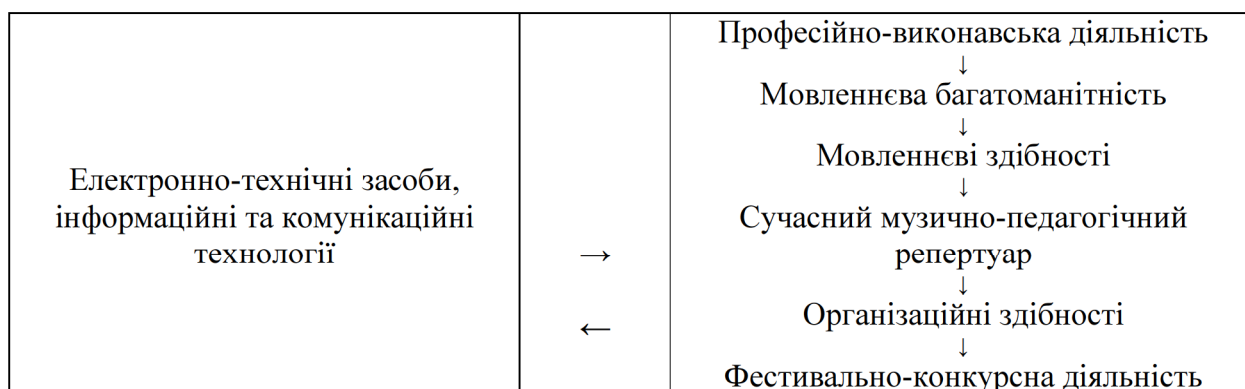

Наслідком вище окреслених навчально-просвітницьких процесів інформальної освіти викладача сфери музичної педагогіки буде поетапне оволодіння новочасним музично-педагогічним репертуаром, підкреслимо, з яскраво вираженою професійно-виконавською практикою педагога-музиканта.

Осягнення сучасних виконавських технік, практичне усвідомлення їх художнього застосування генерує педагогічно-еволюційні процеси для викладача-музиканта у світлі новочасної фестивально-конкурсної, культурно-просвітницької, науково-практичної, а також організаційної діяльності.

Та все ж таки магістрально-генеруючим, комплексним показником, що представлений без виключення у всіх вищенаведених прикладах інформальної освіти педагога-музиканта, є опанування викладачем новітніми електронно-технічними засобами, а також новочасними інформаційними та комунікаційними технологіями.

Цілісна система поглядів, відповідних системно-конструктивних принципів інформальної освіти викладачів-музикантів сфери сучасної академічної музичної педагогіки може бути представлена у вигляді наступної концептуальної таблиці.

Концептуальна таблиця процесу інформальної освіти викладачів
сфери сучасної музичної педагогіки

Список використаної літератури:

1. Галажинский Э. В., Кабрин В. И. Перспектива развития творческой личности трансфессионала в условиях смены научно-образовательной парадигмы университета. *Вестник Томск. гос. ун-та*. 2019. № 447. С. 207–214.
2. Гордин А. И., Гордина О. В. Информальное и неформальное образование взрослых: вопросы теории и практики. Иркутск: ВСГАО, 2010. 184 с.
3. Горшкова В. В. Взаимодействие формального, неформального и информального образования как современное направление развития человека. *Концепт*. 2014. Т. 26. С. 176–180.
4. Жукевич І. П. Інформальна освіта як фактор трансформації сучасної освіти. *Зб. наук. пр. Херсон. держ. ун-ту. Педагогічні науки*. 2017. Вип. 79 (1). С. 140–144.
5. Ніколенко Л. Т. Професійний розвиток педагогів у формальній, неформальній та інформальній освіті дорослих: історико-педагогічний аспект. *Імідж сучасного педагога*. 2016. № 4 (163). С. 25–33.
6. Окерешко А. В. Актуальность информального образования как условия личностно-профессионального развития учителя. *Вестник Новгород. гос. ун-та*. 2015. № 88. С. 78–81.
7. Окерешко А. В. Стимулирование педагогов к информальному образованию в процессе повышения их квалификации: автореф. дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования». Великий Новгород, 2016. 25 с.
8. Павлова О. В. Информальное образование как социокультурная потребность взрослых. *Вестник Ленинград. гос. ун-та им. А.С. Пушкина*. 2013. Т. 3 (1). С. 78–87.
9. Самойленко О. А. Інформальна освіта у системі особистісного та професійного розвитку дорослого. *Вісник Нац. ун-ту «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка*. 2019. № 1 (157). С. 188–194.
10. Трифонова И. С., Левенкова А. Ю. Формирование коллокационной компетенции у студентов направления «Международные отношения» с использованием методов корпусной лингвистики. *Вестник Томск. гос. ун-та*. 2020. № 452. С. 219–228.
11. Яковлева И. В., Власюк Н. Н. Здоровьесберегающие технологии в режиме учебы, труда и отдыха студентов (ценностные и деятельностные аспекты). *Вестник Томск. гос. ун-та*. 2020. № 451. С. 179–184.
12. Marsick V., Watkins K. *Informal and Incidental Learning in the Workplace*. London: Routledge, 1990. 270 p.

References

1. Galazhinskij Je., Kabrin, V. (2019). The prospect of the development for the creative personality-transfessional in the conditions regarding a changeability of the scientifically educational paradigm of the University. *Vestnik Tomsk. gos. un-ta*. № 447. P. 207–214 [in Russian].

2. Gordin A., Gordina O. (2010). *Informal'noe i neformal'noe obrazovanie vzroslykh: voprosy teorii i praktiki* [Informal and non-formal education of adults: the questions of theory and practice]. Irkutsk: VSGAO [in Russian].
3. Gorshkova V. (2014). The interaction of formal, non-formal and informal education as a modern direction of human development. *Koncept*. Vol. 26. P. 176–180 [in Russian].
4. Zhukevych I. (2017). Informal education as a factor in the transformation of modern education. *Khersonskogo derzhavnogho universytetu. Pedagogichni nauky*. Vol. 79 (1). P. 140–144 [in Ukrainian].
5. Nikolenko L. (2016). Professional development of teachers in formal, non-formal and informal education of adult: historical and pedagogical aspect. *Imidzh suchasnogho pedagogha*. № 4 (163). С. 25–33 [in Ukrainian].
6. Okereshko A. (2015). The topicality of informal education as a condition of personally professional development of a teacher. *Vestnik Novgorod. gos. un-ta*. Is. 88. P. 78–81 [in Russian].
7. Okereshko A. (2016). *Stimulirovanie pedagogov k informal'nomu obrazovaniju v processe povysheniya ih kvalifikacii*. [Stimulating teachers to informal education in the process of improving their qualifications]. Extended abstract of candidate's thesis. Velikiy Novgorod [in Russian].
8. Pavlova O. (2013). Informal education as a sociocultural necessity for adults. *Vestnik Leningradskogo gosudarstvennogo universiteta im. A.S. Pushkina*. Vol. 3 (1). pp. 78–87 [in Russian].
9. Samojlenko O. (2019). Informal education in the system of personal and professional development of an adult. *Visnyk Nacional'nogho universytetu «Chernighivskiy koleghium» im. T. Gh. Shevchenka*. № 1 (157). С. 188–194 [in Ukrainian].
10. Trifonova I., Levenkova A. (2020). Formation of collocation competence among students of the direction «International relations» with using the corpus linguistics. *Vestnik Tomsk. gos. un-ta*. № 452. P. 219–228 [in Russian].
11. Jakovleva I., Vlasjuk N. (2020). Health-saving technologies in the mode of study, work and recreation of students (value and activity aspects). *Vestnik Tomsk. gos. un-ta*. № 451. P. 179–184 [in Russian].
12. Marsick V., Watkins K. (1990). *Informal and Incidental Learning in the Workplace*. London: Routledge [in English].

К ВОПРОСУ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО ОСМЫСЛЕНИЯ ИНФОРМАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В СФЕРЕ СОВРЕМЕННОЙ МУЗЫКАЛЬНОЙ ПЕДАГОГИКИ

Громченко Валерий Васильевич – доктор искусствоведения,
проректор по научной работе, Днепропетровская академия музыки им. М. Глинки., г. Днепр

Статья посвящена формированию системы взглядов, соответствующих системно-конструктивных принципов информального образования в сфере академической музыкальной педагогики. Утверждается, что фундаментальной основой информального образования преподавателя-музыканта является его исполнительская деятельность, генерирует речевую педагогическую многообразие, совершенствование речевых способностей педагога, порождает процесс овладения современным педагогическим репертуаром, интенсифицирует фестивальную, конкурсную активность преподавателя, стимулирует развитие его организационных возможностей. Отмечается, что основой информального образования преподавателя-музыканта является овладение новейшими электронно-техническими средствами, информационными и коммуникационными технологиями.

Ключевые слова: преподаватель, информального образование, музыкальная педагогика, деятельность, процесс, студент, система.

TO THE QUESTION CONCEPTUAL COMPREHENSION OF INFORMAL EDUCATION AT THE SPHERE MODERN MUSICAL PEDAGOGY

Hromchenko Valerii – doctor of Arts, professor of chair «Orchestral instruments», vice rector
of research for Mikhail Glinka academy music of Dnepropetrovsk region, Dnipro

The purpose of this scientific article consists of formation for system views, definite system-constructive principles concerning informal education at the sphere of academic musical pedagogy. *The round of investigative methods* for this theme is based on interaction, first of all, empirical approaches, a namely – research of working teachers' results, observation as well as generalization of their professional experience. The structure-functional method has also crucial significance; it takes the possibility for the building of conclusions and conceptual spreadsheet of process for teachers' informal education at the sphere of contemporary musical pedagogy.

Key words: teacher, informal education, musical pedagogy, activity, process, student, system.

UDC 78.071.4

TO THE QUESTION CONCEPTUAL COMPREHENSION OF INFORMAL EDUCATION AT THE SPHERE MODERN MUSICAL PEDAGOGY

Hromchenko Valerii – doctor of Arts, professor of chair «Orchestral instruments», vice rector
of research for Mikhail Glinka academy music of Dnepropetrovsk region, Dnipro

The purpose of this scientific article consists of formation for system views, definite system-constructive principles concerning informal education at the sphere of academic musical pedagogy. *The round of investigative methods* for this theme is based on interaction, first of all, empirical approaches, a namely – research of working teachers' results, observation as well

as generalization of their professional experience. The structure-functional method has also crucial significance; it takes the possibility for the building of conclusions and conceptual spreadsheet of process for teachers' informal education at the sphere of contemporary musical pedagogy. There is method of modeling, which readably generates certain training-educational situations. The author of represented article has also used the inductive-deductive method, which produces the opportunity for comprehension of system-conceptual holistic as the result of learning the most characteristic sections concerning process of pedagogue-musicians' informal education. *The newness* of submitted scientific work is conditioned by absent of specialized investigations devoted to the particularity of informal education for teachers-musicians from the sphere of professional musically performing practice. Unfortunately, pedagogues' action concerning particularized musically performing subjects is outside from delineating the most characteristic training novation, a namely informal education, what is postulated the novelty of the presented research. *Conclusions.* The author of article approves the next positions. The performing activity of teacher-musician is the fundamental base for informal education of pedagogue. It is this stipulates of language pedagogical activity, improves the language possibilities of teacher, and generates the process of familiarization in relation to contemporary pedagogical repertoires, makes of intensification for festival, competitive activities of pedagogue as well as stimulates the development of teachers' organization abilities. Herewith, the scientist emphasizes that the base of informal education for pedagogue-musician is mastery the new electronically technical means, informational and communicational technologies.

Key words: teacher, informal education, musical pedagogy, activity, process, student, system.

Надійшла до редакції 22.02.2021 р

УДК 37.014.5:[7:378](477)

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Васильєв Сергій Сергійович – кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри організації театральної справи ім. І. Д. Безгіна,
Київський національний університет театру, кіно і телебачення
ім. І. К. Карпенка-Карого, м. Київ
<https://orcid.org/0000-0001-8240-8648>
vassali@ukr.net

Розглянуто міжнародну діяльність як складову стратегії розвитку вітчизняного закладу вищої мистецької освіти на сучасному етапі (на прикладі Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого), однієї з провідних українських вищих мистецьких шкіл. З'ясовано, що міжнародна діяльність є важливим напрямом Стратегії розвитку цього університету на 2020–2024 рр. Встановлено, що Стратегія розвитку враховує специфіку вищої мистецької освіти, в якій освіта і наука нерозривно пов'язані з творчістю, відображає основні напрями міжнародної діяльності, передбачені Статутом університету, й акцентує на міжнародній мистецькій діяльності, участі у фестивалях та їх організації. Водночас, вона передбачає не усі можливі заходи у галузі інтернаціоналізації, що вказує на наявні обмеження функціонування закладів вищої мистецької освіти України.

Ключові слова: інтернаціоналізація, вища мистецька освіта, стратегія розвитку, Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого.

Постановка проблеми. У сучасних умовах зростає роль міжнародного виміру вищої освіти, інтернаціоналізація якої передбачає інтеграцію освітньої, дослідницької й адміністративної діяльності закладу вищої освіти з міжнародною складовою (індивідуальну мобільність, створення спільних міжнародних освітніх і дослідницьких програм, формування міжнародних освітніх стандартів, інституційне партнерство тощо) [1]. Міжнародна діяльність постає важливою складовою стратегії розвитку як системи вищої освіти країни загалом, так і конкретних закладів вищої освіти. Розбудовуючи її, заклади вищої мистецької освіти мають враховувати свою специфіку: невід'ємною складовою їх освітньої діяльності є інноваційна діяльність в мистецтві, що сприяє створенню нового культурно-мистецького продукту [2]. Це зумовлює потребу у вивченні міжнародної діяльності як складової стратегії розвитку вітчизняного закладу вищої мистецької освіти на сучасному етапі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України регулярно публікує роботи, присвячені інтернаціоналізації вищої освіти в Україні, стратегії вищої освіти в умовах інтернаціоналізації та провідному вітчизняному та зарубіжному досвіду інтернаціоналізації вищої освіти [3]. На основі систематизації міжнародного досвіду інтернаціоналізації вищої освіти М. Дебич запропонувала концепцію та модель інтернаціоналізації вищої освіти України [4]. Інтегровану модель інтернаціоналізації вищої освіти на інституційному рівні, що поєднує концепції стратегічного планування вищої освіти, консолідує комплексні компоненти і підхід залучення стейкхолдерів і може бути використана для практичного